

# Ein kirkjugarður av yrkingum

Tóroddur Poulsen: Steðgir. Fannir 1996. Kápumynd: Anker Mortensen. 64 s.

Vit eru øll nalvaskoðarar, og tá ið vit skulu viðgera ella umrøða eitt evni, so er einki okkum kærari enn vit sjálvi og okkara. Tað er einki Hollywood dárar betur enn at gera film um Hollywood, tað er einki tíðindafólki dárar betur enn at gera sendingar um tíðindafólki, og tað er einki yrkingum dárar betur enn at yrkja um at yrkja. August Strindberg segði, at yrkja var at halda dómadag yvir seg sjálfvan, og hetta er sjálvsagt eisini mangan brenniveiur í skaldskapi, men viðhvørt sært tú litlan mun á hesum og tí at tosa um teg sjálfvan.

Eitt heviðstema í skaldskapinum hjá Tóroddi Poulsen er egog umheimurin, og hvussu hetta (ofta tvørørandi) samband skal handfarast. Á hvørjum støði ferðast so hövundur-

in? Tosar hann bara um seg sjálfvan ella heldur hann dómadag?

Fyrsta yrkingin kann í hvussu er lesast á meira enn einum støði. Tú kanst einfalt lesa hana sum eina banala kærleiksyrking – og eru ikki allar djúpar kenslur banalar? – har eg ið ikki er til uttan teg. Og tað trýr ikki uppá, at kærleiki veksir við fráveru. Serstakliga tá ið hetta verður hevdað av skuggum, og skuggar vita vit eru sum Sjóðregl á al-ljósum degi.

uttan teg eri eg ikki her

eg trúgvi ikki á skuggar tá teir halda

at meira tú veitst myrkari verður tú

at meira tú hvørstur ljósari verður tú

Men tú kanst eisini draga europeiska filosofi upp í leikin. Enska empiristurin George Berkeley (1685-1753) vildi vera við, at heimurin finst, tá ið tú sannkennir (perciperar) hann. Eg í yrkingini er bara til, tá ið tað verður sannkent av einum (ávisum) øðrum. Tað verður heldur ikki tikið undir við tí gomlu filosofisku myndini, at í sama mun sum ljósið veksir veksir eisini myrkið.

Upplivingin av yrkingini er ein áheitan um at vera saman, líkamikið hvat ið Hannus og Janus hava at siga um nærveru og fatan av tí elskaðu. Tað er litli fongur í teoretiskari leiðbeining. Tilveran er ítökilig.

## AT VERA STEINUR

Í næstu yrkingini – ónevnd sum tær flestu í savninum – ger eg ið seg til objekt, og tað við lit:

tá tað seinasta orðið hevur sagt seg úr mær fái eg mær starv sum steinur

Orðini siga seg úr yrkingar- anum og ikki øvut, og tá ið hetta er av – yrkingin hevur greiðliga einki at skula hava sagt um nær – vil hann vera tað deyðasta av øllum – vit siga jú steindeyður tí:

so eg sleppi undan at vera tann fyrsti at kasta eftir myndinum

ið orðini hava gjørt

Aftanfryi búgva orðini hjá Jesusi í Evangelinum eftir Jóhannes: „Tann av tykk-

um, sum syndaeyður er, kasti fyrstur stein á hana!“ (8,7). Hövundurin ger seg ikki til at vera syndaley..an, hinvegin ger hann heldur ikki mótsøðu og kann so-statt brúkast sum amboð at bróta niður tað, sum orðini hava bygt upp. Táttar tú rættiliga í, kanst tú siga, at hansara leiklutur er at vera objekt.

Yrkjarin yrkir, tí hann ikki kann lata vera, men hann kann í hvussu er gera so mikið, at hann, tá ið yrkingarnar eru komnar í ljós-mála, steintigir, so hansara orð ikki eru við til at spilla myndirnar. Lat onnur um tað. Men við hesi stóðutak-an er hann ikki sloppin, tí talan er júst um at kasta steinar, og hartil er tað jú hann sum í fyrstu atlogu hevur latið alt tilfarið/ord-ini. Hann kann tuga, men hann sleppur ikki undan ábyrgd.

## ORD OG MYNDIR

Fleiri yrkingar umrøða myndlist, og uttan at hetta beinleiðis verður orðað, so er eingin ivi um, at hövundurin parallelliserar lista-greinirnar. Eins og mynd-list skal kunna upplivast beinleiðis uttan at orð skulu leggjast ímillum so eigur yrkingin at kunna upplivast á sama hátt. (Annars er vanligt at siga, at myndlistin tekur við, har orðini halda uppat). Har-aftrat er tað kvekingin, i-blásturin, sum er spenn-andi, og ikki tað lidna, autoriseraða úrslitið. Sum i hesari yrkingini:

tað er ikki nóg mikið at fáa tekningina at líkast men tá hon verður livið fer hon yvir í deyðan málningin ið verður hangandi í tí sum teknar viðari

Picasso segði, at seymurin var deyðin hjá málninginum, og Tóroddur er á somu leið, tá ið hann skírur málningin at vera deyðin hjá tekningini. Tekningin er hugskotið, málningurin úrslitið. Og tá ið nakað er endaliga liðugt og ikki er í rørsu longur, er tað deyð. Sumleiðis kanst tú halda uppá, at savnið er deyðin hjá yrkingini. Eitt yrkinga-havn er tiskil at líkna við ein kirkjugarð. Legg tú merki til

endaði var Fiskarfest í Óregrund. Har var tífalt so nógv fólk sum á Jóansøku. Onkur fbygðini spurdi, um vit ikki vildu lata fólk sleppa umboð, at siggja Jóhannu. Tað var gaman í. Signalfleggin vóru drigin upp. Seglin sett og undir bummin á stórseglinum vóru lit-aðar perur hongdar. Gjógv-arabáturin, Sildberin og Rit-an vóru eisini lagdir framman fyrri Jóhannu við seglum upp. Hetta var ein vøkur sjón, sum dró rættiliga nógv fólk til. Eina løtu seinnapartin mundu eini 4 - 500 fólk hava verið umboð á Jóhannu.

## Á heimleið í óveðri

Sunnudagin 7. juli fing vit bátarnar á dekkið, og seinnapartin lögdu vit frá landi í Óregrund. Umframt manningina vóru teir báðir Christer og Matts av Græsp við Jóhannu. Teir vildu fegnir sleppa við til Føroya, tí her høvdu teir ongantíð verið. Christer var bóndi og útroðarmaður, og Matts var lærari. Kona Matts Birgitta var lærarinna, og hon vildi heldur koma til Føroya við Norrønna úr Bergen. Veðrið hendan dagin var av tí allarbesta, og tað var ikki sárt, at teir stuttu buksurnar og T-troyggjurnar komu upp aftur úr beinkinum.

Um náttina var sjaksvæður, og tá fór sjóverkurin so spakuliga at gera seg galdandi hjá nógvum. Neyvan hevði nakar kent til sjóverk á ferðini higartil. Dagin eftir var aftur gott veður, men

veðurtíðindini voru ikki nakað serlig. Hann boðaði frá stormi av landnýrðingi á teimum leiðum, vit vóru.

Móti morgni vaks hann vindin, og tað gjordist heldur óslætt. Vit vóru staddir í Hanøbuktni, sum eisini verður rópt svenska Bisk-ayavikin í ein landnýrðing úr Hammeren á Bornholm, tá ið Jóhanna legði seg so nógv í bakborð, at Gjógv-arabáturin var hálvur av sjógvi, tá ið hon so aftur legði seg so nógv í styri-borð, at eitt brot reiv plattarnar, ið lagdir vóru undir Sildberan, leysar og skolaði teir eftir dekkinum. Sildberin loysaði, og vandi var fyrri, at hann brotnaði. Vit lögdu Jóhannu undan veðrinum, fingur aftur lunnar undir Sildberan og bundu hann aftur í dekkið og lunn-ingina. Tann ringasti vandin var av, og vit lögdu okkum at andpáa móti svensku stromdini. Seinni um dagin var eitt ógilt regn, og dagin eftir høvdu vit eisini frá ódnarveðrinum, sum hevði verið á Bornholm og Óland-i.

Seinnapartin ónsdagin komu vit til Keypmannahavnar, har bátarnar vóru koyrdir í land og sendir til Føroya við Bliki hjá Skipa-felagnum.

Fríggjakvöldið fóru vit aftur úr Keypmannahavn, men hann segði framvegis frá keðiligum veðri á siglingarleiðini hjá okkum. Eitt lágryst gekk móti Lindes-nesi, og tað skuldi geva nógván vind av útnyrðingi

ella vestri um víkuskiðið. Í Kattegat var óslætt, og tá ið vit leygarkvöldið tann 13. juli komu norður fyrri Skagen, var vindurin 18 m/ssek. av vestri. Tað loysti seg lítið at sigla við Jóhannu í slík-um líkindum, og vit hildu, at frægast var at støða, tá vindurin var minikaður. Vit bóðu um kaiplass í Hirtshals, men har var einki kaiplass. So royndu vit Skagen, og tá bar til. Í Skagen var nógv at uppliva, og nógvir feroyingar komu umboð at vitja okkum. Onkrar små-vegis umvælingar vóru gjørdar, og mánaðskvöldið sigldu vit aftur. Veðurtíðindini vóru betri nú.

Heimligt at hoyra útvarpið. Tysdagin 16. juli um 9 tíðina feroyska tíð, hoyrdu vit aftur Útvarpið. Tað kendist so heimligt aftur at hoyra morgunlesturin, og hesaferð var tað presturin í Hvalba, Andreas, sum sendi boðskapin yvir havið. Veðrið var ikki batnað. Ættin var útnyrðingur 18 m/ssek. Tung alda var í sjónum, og tað breyt inn yvir dekkið. Vit høvdu lakailot standandi har frammi, men tvey av teimum fingur so ringa við-ferð, at tey kundu ikki brukast aftur. Ikki var tað serliga summarsligt at standa á vakt her á dekkinum á Jóhannu. Oljuklæðir og ullint undirklæði vóru tey føstu pløggini, ið brúkt vóru her. Teir, ið frívakst høvdu, royndu at sova ella bara liggja í koyggjunum, til teir troystaðust av tí. Litli hugsingur var um at lesa nakað, tí so

óslætt var. Vit høvdu ein bókaakassa av bókasavni-num við, og summir løsu nokk so fitt, tá ið høvið var til tað.

Törmorgunin um átta tíðina lögdu vit at í Lervick. Jósevin á Posthúsinum hevði skolað seg so illa av aðrari kaffikannuni tuskvöldið, at neyðugt var at fara á sjúkrahúsið í Lervick og biðja ein lækna hyggja at tí. Læknin helt, at hann var sloppin væl, og hann fekk salvu at smyrja á. Eftir miðdag sigldu vit aftur úr Lervick og komnir suður um Sumburgh Head settu vit beina kós í Grønurnar. Veðrið var aftur nú av tí allarbesta. Hann var nú landsynningur og sunnan í ættini, og vit fingur eitt frískt lot í seglini. Ferðin var góð. Einar 8 - 9 mil um tíman. Døgliga varð gingið í salongina og meitt varð um, nær vit mundu vera á Vági. Passarinn varð nógv brúktur, og kortið varð óneyðuga nógv gjøgnumgatað á hes-um seinaste strekkinum. Tað mundi vera longsulín eftir konu og börnum og annars teimum, sum heima biðaðu, sum mundi vera or-søkin til ótróðin á monnum, nú vit nærkaðust Føroya klettum.

Fríggjadaginn stutt fyrri miðdag sóu vit Suðuroynna. Ættlanin var at leggja inn móti Akrabergstanga og visa Matts og Christer hendan partin av Suðuroynni frá sjónum. Tá ið vit komu nærri køvdi hann av í mjørka, og vit sóu bara stutt

fram um stevnið.

## Flegg og nógv fólk

Á Grønunum kom Arni Dahl við Blåaberg flagg-andi móti okkum og ynksi okkum væl afturkomnar. Spell var, at mjørkin køvdi allan ferðin, tí tað hevði verið ein vøkur sjón at sætt Jóhannu koma við fullum seglum inn eftir fjørðokan siglandi einar 9 mil. Innan fyrri grótkastið tóku vit seglini niður og beint aðrenn vit lögdu at kai, kom Svanurin rógvandi móti okkum og ynksi okkum væl komnar aftur. Við Svaninum var eisini Birgitte, kona Matts, sum var komin at ferðast tveir dagar frammanundan.

Á Gomlukai var nógv fólk og tók ímóti. Konur og børn og skyldfólk vóru komin at taka ímóti okkum, og tað skuldi ikki verið neyðugt at sagt, at móttøkan var hjartalig, nú vit høvdu verið burtur í næstan 4 vikur.

Hetta hevði verið ein ó-gloymandi túrur. Tó at veðrið ikki var, sum vit høvdu væntað, so mundi allir hava hesa kensluna í sær, at hetta var ein uppliving fyrri livið. Tað var m.a. ómetaliga á-hugavert at siggja, hvussu væl teir á stevnuni dagdu at brúka seglini og gera bátarnar eftir teimum umstøðum, teir nú einaferð høvdu, og so eisini at siggja hvussu tey báðu her hesa vikuna. Tað er einki at ivast í, at vit hava nógv at læra av okkara grannum.

## Ein góður karmur

Johanna er ein góður karmur um slíkar ferðir, og eitt, sum vit ikki skilja rættiliga, er, at hon ikki verður brúkt meir til ferðir í onnur lond. Bara tað at sigla við henni, er nakað fyrri seg. Og so fala vit Føroyar um ferðamannaland. Hvi ikki brúka Jóhannu sum eitt lið í upplýsingartiltekningum um Føroyar? Vit høvdu fingið tveir pakkar av upplýsandi tilfari um Føroyar frá Ferð-aráðnum, og tað byttu vit út í Svøríki til fólk, sum vísu Føroyum áhuga. Og fólk vóru áhugað. M.a. kom annar politisturin í Óregrund og segði, at hann hevði hug at koma við til Føroya, um vit høvdu siglt eina viku seinni.

Eitt hugskot til Ferðaráðið. Hvi ikki latið Jóhannu siglt ein túr um summarið og upplýst um Føroyar sum ferðamannaland á stóðum fram við stromdini í Noregi, Svøríki, Finnlandi og kanska latið fólk sloppið at roynt at siglt við henni. Eitt mugu vit gera okkum greitt, at vit mugu stuðla hvør øðrum, atla vit framvegis at búgva her á Føroya klettum.

Vit takka hesum fyrri góðan stuðul til ferðina: Suðuroy-oyar Sparikassa, Vágs kommunu, Føroya Banka, Føroya Landsstýri, Fonden for dansk-svensk samarbejde, Torm, Statoil, Skipa-felagnum Føroyar, Trygg-ingarsambandinum og Poul Hansen Heilsølu.